

Natuurtoets

Woningbouw Smariuskade

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN tbv
uitvoeringsprojecten

projectnummer 420657
definitief revisie 00
26 februari 2021

Natuurtoets

Woningbouw Smariuskade

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN tbv uitvoeringsprojecten

projectnummer 420657

definitief revisie 00
26 februari 2021

Auteurs

J.M. Kooijman

Opdrachtgever

Bouwplan advies Spiertz
Noordhoven 19
6042 NT Roermond

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
03-03-2021	definitief	M. Stabel	P. Kennes

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Projectvoornemen	2
1.3	Doel en onderzoeksvragen	2
1.4	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Soortbescherming	4
2.3	Gebiedsbescherming	5
2.3.1	Natura 2000	5
2.4	Provinciaal beleid Noord-Brabant	6
2.4.1	Natuurnetwerk Brabant	6
2.4.2	Groenblauwe mantel	7
2.4.3	Rust- en foerageergebied ganzen en smienten	7
2.4.4	Bescherming van houtopstanden	7
3	Methodiek	9
3.1	Algemeen	9
3.2	Bureauonderzoek	9
3.3	Terreinbezoek	10
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	10
4	Resultaten	11
4.1	Gebiedsbeschrijving	11
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	12
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	13
4.2.2.1	Vogels	14
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	18
4.3	Beschermde gebieden	19
4.3.1	Bescherming van houtopstanden	21
5	Toetsing	22
5.1	Effectbepaling project	22
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	22
5.2.1	Vogels	22
5.2.2	Zoogdieren	23
5.2.3	Insecten	25
5.3	Effecten op beschermde gebieden	25
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	25
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	26

5.3.3	Bescherming van houtopstanden	26
6	Bronnen	27
	Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	29
	Bijlage 2 Inpassing bomenrij - houtwal Willemskwartier Tilburg	43

Begrenzing van de plangebied (rood omkaderd), Bron: Globespotter, 2018.

Conclusies en advies

Bouwplan Advies Spiertz is voornemens om aan de Smariuskade te Tilburg nieuwe woonegelegenheden te realiseren. Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het plangebied is geen NNB-gebied of Natura 2000-gebied aanwezig. Er komen echter wel beschermde N2000-gebieden voor binnen de invloedssfeer van het plangebied. Er is van directe aantasting zoals ruimtebeslag geen sprake, maar mogelijk leiden de werkzaamheden wel tot een hogere emissie van stikstof, hierdoor kunnen schadelijke effecten optreden. Binnen de invloedssfeer van het plangebied is wel NNB-gebied aanwezig, maar hier worden geen negatieve effecten verwacht. Zie ook Tabel 1.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk	Nee, mits verstoring door licht op het Wilhelminakanaal wordt voorkomen.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Ja, AERIUS berekening	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Onduidelijk	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied:

- Jaarrond beschermde vogelnesten;
- Algemene broedvogels (zeer waarschijnlijk nestplaatsen);
- Zoogdieren (marterachtigen en vleermuizen);
- Insecten (Teunisbloempijlstaart).

In Figuur 1 is de verspreiding van de verwachte en/of de aanwezigheid van de aangetoonde soorten weergegeven. De kaart maakt inzichtelijk welke delen het belangrijkste zijn en voor welke soorten. In de legenda aangegeven om welke soorten het gaat.

Figuur 1: Globale impressie voorkomen natuurwaarden in en rondom het plangebied (rood omkaderd).

- Algemeen voorkomende broedvogels
- Vleermuizen
- Marterachtigen

Rupsen van de teunisbloempijlstaart kunnen verspreid over het gebied voorkomen, afhankelijk van waar de waardplanten groeien.

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Vogels Jaarrond beschermde nesten	Mogelijk, nest aanwezig in bomenlaan west.	Ja	Mogelijk wanneer nabij het nest wordt gewerkt.	Mogelijk, indien het nest in gebruik is.	Nader onderzoek volgens Kennisdocument Buizerd (BIJ12).
Algemeen voorkomende broedvogels	Zeer waarschijnlijk, veel broedbiotoop aanwezig in bosschage en hoge vegetatie.	Nee	Nee, wanneer in gebruik zijnde nesten niet worden aangetast of verstoord.	Nee, mits zorgvuldig wordt omgegaan met nesten broedvogels.	Plangebied vogelvrij houden of werken buiten broedseizoen.
Zoogdieren Marterachtigen	Mogelijk, plangebied voldoet aan biotoopeisen en mogelijke verblijfplaatsen aanwezig.	Ja.	Ja, bij aantasten van verblijfplaatsen.	Ja, bij aantasten van verblijfplaatsen.	Nader onderzoek Volgens protocol handreiking kleine marters.
Zoogdieren Vleermuizen	Mogelijk, veel geschikte verblijfplaatsen aanwezig in bosschage. Daarnaast mogelijke vliegroute.	Ja, bij werkzaamheden aan de bosschage.	Ja, bij aantasten van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.	Ja, bij aantasten van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.	Nader onderzoek volgens het vleermuisprotocol 2017.
Insecten Teunisbloempijl staart	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek door te zoeken naar rupsen in de periode juni – september.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit geldt in het plangebied bijvoorbeeld voor de aanwezige konijnen. In het plangebied zijn met name langs de randen veel konijnenburchten gelegen. Geadviseerd wordt om bij deze burchten eerst de toplaag af te graven en de konijnen de tijd te geven om zich te kunnen verplaatsen.

Boombescherming

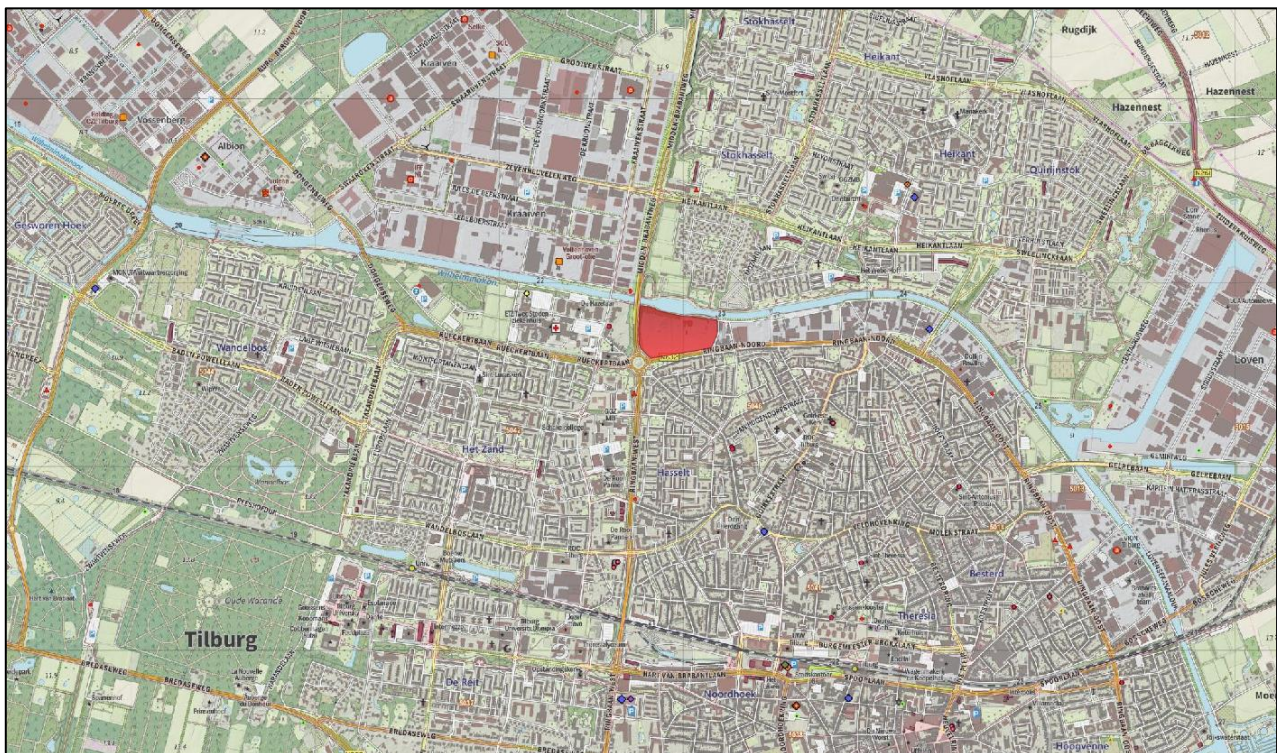
In het plangebied is een bosschage aanwezig met oude bomen van hoge natuurwaarde, en staan sporadisch losse bomen op het braakliggend terrein. De bomenrij (van meer dan 20 bomen) is niet beschermd onder de Wet natuurbescherming. Hierover gaat de gemeentelijke APV waarvoor een kapvergunning dient te worden aangevraagd. Voor meer informatie over de bomenrij, zie bijlage 2 (Inpassing bomenrij - houtwal Willemskwartier Tilburg, 2011).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bouwplan Advies Spiertz is voornemens om aan de Smariuskade te Tilburg nieuwe woonegelegenheden, commerciële ruimten en parkeerplaatsen te realiseren. Bij dergelijk bestemmingsplan moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Globespotter, 2020.

1.2 Projectvoornemen

De initiatiefnemer is voornemens nieuwe woningen te realiseren op het terrein van de Smariuskade. Op dit moment wordt gewerkt aan een Stedenbouwkundig Plan. Het plan bestaat uit een gemengd programma met grondgebonden woningen, appartementen en een woontoren. De hoogbouw is met name geprojecteerd aan de randen van het gebied. In totaal worden er op de locatie circa 720 woningen en circa 1.100 m² commerciële voorzieningen geprojecteerd. Figuur 1.2 toont het planvoornemen.

Figuur 1.2. Stedenbouwkundig plan van Smariuskade Tilburg.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Per paragraaf worden tevens de beleidsregels van de provincie aangeduid die specifiek voor deze provincie (en derhalve voor voorliggend voornemen) van toepassing kunnen zijn.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.5 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B(1 en 2) en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

Bij voorliggende toetsing is de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag. In de provincie Noord-Brabant zijn in tegenstelling tot de landelijke vrijgestelde soorten van artikel 3.10 onderdeel A (zie Regeling Natuurbescherming, [Bijlage 13](#)), de bunzing, hermelijn en wezel niet vrijgesteld. Voor deze soorten dient bij een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 gewerkt te worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode of dient een ontheffing aangevraagd te worden. Daarnaast geldt in de provincie Noord-Brabant in tegenstelling tot de landelijke (niet-)vrijgestelde soorten, dat het wild zwijn vrijgesteld is. In de provincie geldt voor de overige landelijk vrijgestelde soorten, ook een vrijstelling. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij

aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.4 Provinciaal beleid Noord-Brabant

2.4.1 Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland (in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant genoemd) is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In de Omgevingsverordening van provincie Noord-Brabant (2019) zijn regels voor het NNN opgenomen in paragraaf 3.2.3 (Artikel 3.15-3.25). Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNB geldt het 'nee, tenzij'-principe¹. Het 'nee, tenzij'-principe (Artikel 3.19) betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van provincie Noord-Brabant voor de gebieden die aangewezen zijn als NNN is vastgelegd in Artikel 3.22 van de Omgevingsverordening.

Het regime ter bescherming van het NNB kent in de provincie Noord-Brabant externe werking. Dit houdt in dat niet alleen de effecten van activiteiten die gelegen zijn binnen de grenzen van NNB-gebieden beoordeeld en eventueel gecompenseerd moeten worden, maar ook (potentiele) effecten op NNB-gebieden die in de omgeving van het plangebied liggen (externe effecten). Dit laatste is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding (of bijvoorbeeld schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is). Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van andere wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten (Artikel 3.16, lid 3).

¹ Naast een Nee tenzij-afweging kan er sprake zijn van een kleinschalig ontwikkeling of een NNB/EHS-saldobenadering waarbij er geen onderbouwing aan de orde is van het dwingende belang en/of van alternatieven. Indien relevant wordt bekeken of deze van toepassing zijn voor het plan.

2.4.2 Groenblauwe mantel

Naast het NNB zijn in de provincie Noord-Brabant gebieden aangewezen als groenblauwe mantel (Artikel 3.32 Omgevingsverordening). Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen.

Een bestemmingsplan dat van toepassing is op de groenblauwe mantel: strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken; stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied; borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

Ontwikkelingen in de groenblauwe mantel zijn mogelijk indien het gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie betreft, met een meer extensief karakter en die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie of/en landbouw passen minder bij het karakter van de Groenblauwe mantel. Daarom gelden binnen de groenblauwe mantel voor deze initiatieven aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies.

2.4.3 Rust- en foerageergebied ganzen en smienten

Voor ganzen en smienten zijn in Noord-Brabant een aantal gebieden aangewezen als Rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten. In de Omgevingsverordening Noord-Brabant zijn in Artikel 2.60 regels opgenomen voor activiteiten in deze gebieden. In Rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten mogen in de periode 1 november tot 1 april, een aantal soorten niet opzettelijk worden verontrust (het gaat om brandganzen, grauwe ganzen, kolganzen, rotganzen, taigarietganzen, toendrarietganzen en smienten).

2.4.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie Tabel C en D in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2016-2021 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZK of

provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 12 februari 2021 is vanaf circa 11:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij half bewolkt weer met een temperatuur van circa 0 C°. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt ten noorden van de Ringbaan-noord en ten zuiden van het Wilhelminakanaal te Tilburg (gemeente Tilburg, Provincie Noord-Brabant).

Het plangebied is gelegen langs de druk bereden Ringbaan en ten zuiden van het Wilhelminakanaal. De noordkant van het plangebied is begroeid met hoge vegetatie en een bomenrij. De veelal oude eiken en populieren in deze bomenrij vormen een bosschage met veel leven. In de bomen rusten veel vogels als kraaien, duiven en lijsters en in de ondergroei staat veel braam, veldzuring, jonge bomen en struiken zoals vlier en meidoorn. Op het open terrein is een groot Essentgebouw aanwezig waar de ondergrond op het terrein volledig verhard is. De rest van het open terrein is gedeeltelijk verhard met in het westelijke deel een flinke hoeveelheid aan hoge vegetatie en jonge struiken. Daarnaast zijn door het gehele gebied veel graafsporen aanwezig van konijnen en zijn de restanten zichtbaar van voormalige werkzaamheden. Het gebied is flink verruigd met struiken en grasvegetatie. In het gebied worden veel honden uitgelaten en mensen kunnen het gebied via de openingen in het hekwerk gemakkelijk betreden.

In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1. Impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming en de vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2016-2021).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		

	Huismus	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
Zoogdieren	Boommarter			X
	Bunzing			X
	Das			X
	Eekhoorn			X
	Steenmarter			X
	Vleermuizen**		X	
	Wezel			X
Amfibieën	Alpenwatersalamander			X
	Boomkikker		X	
	Kamsalamander		X	
	Knoflookpad		X	
	Poelkikker		X	
	Rugstreeppad		X	
	Vinpootsalamander			X
Reptielen	Levendbarende hagedis			X
	Muurhagedis			X
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
	Iepenpage			X
Insecten – Libellen	Bosbeekjuffer			X
Insecten – Nachtvinders	Teunisbloempijlstaart		X	
Vissen	Grote modderkruiper			X
Planten	Blaasvaren			X
	Dennenorchis			X

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

** Vleermuizen: *gewone dwergvleermuis*, *gewone grootoorvleermuis*, *laatvlieger*, *meervleermuis*, *rosse vleermuis*, *ruige dwergvleermuis*, *tweekleurige vleermuis* en *watervleermuis*.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

4.2.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

In de bomenlaan aan de westzijde van het plangebied is een groot nest aanwezig. Het nest is opgebouwd uit stevige takken en lijkt een nest te zijn van de zwarte kraai. Dergelijke nesten kunnen worden omgebouwd door vogels als een sperwer of ransuil. Figuur 4.2 geeft een impressie van het aanwezige nest. Jaarrond beschermde soorten als ransuil maken veelal gebruik van oude kraaien- of eksternesten als broedgelegenheid. Gezien de geschiktheid van het nest en het omliggende biotoop met voldoende voedsel voor ransuil, kan ransuil hier mogelijk tot broeden komen. Aanwezigheid van ransuil kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 4.2. Aanwezige vogelnest aan de westzijde van het plangebied.

In het gebied zijn geen te slopen gebouwen aanwezig welke nestlocaties van gierzwaluw, huismus en steenuil kunnen bevatten. In de bomenrij zijn daarnaast ook geen grote hollen aanwezig waar de steenuil mogelijk een nest kan hebben. In het plangebied is geen open water aanwezig en dus geen geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart. Grote gele kwikstaart en gebouwbewonende broedvogels zijn uitgesloten.

Algemeen voorkomende broedvogels

Overige broedvogels (artikel 3.1 en 3.5) vinden in de vegetatie en in bomen een mogelijk broedbiotoop. Tijdens het terreinbezoek zijn zanglijsters, roodborst, staartmees en pimpelmees waargenomen. Nesten van de grote bonte specht zijn tijdens het terreinbezoek waargenomen en er is zeer veel opgaande begroeiing aanwezig in het plangebied. In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van de ontwikkelingen in het plangebied op eventueel aanwezige broedvogels uiteengezet worden.

Zoogdieren

Marterachtigen vinden mogelijk een leefgebied in het plangebied. Het gebied staat inmiddels een aantal jaar braak en er is veel vegetatieve verruiging in het gebied. Dit biedt kansen voor marterachtigen als steenmarter, bunzing en wezel. Marterachtigen kunnen al vrij snel een nieuw gebied koloniseren en zijn voornamelijk afhankelijk van prooiaanbod en beschutting. Tevens is een flinke steenhoop aanwezig in het plangebied, zie Figuur 4.3.

Figuur 4.3. Steenhoop in het plangebied met veel openingen.

Dergelijke steenhopen zijn ideale verblijfplaatsen voor soorten als wezel, bunzing en steenmarter, alsook de vele aanwezige konijnenburchten (welke soms worden ingenomen door marters). Ook boommarter wordt in de omgeving waargenomen. Echter, de kans dat boommarter hier voorkomt is als minimaal ingeschat. Slechts één waarneming van een dood dier is ingevoerd op circa twee kilometer afstand van het plangebied. Daarnaast is de bosschage gelegen in een redelijk verstoord gebied en zijn geen grote gaten aanwezig in de bomen. Boommarter is om deze redenen uitgesloten. Ook de das komt uit de bureaustudie naar voren. Echter, in de bosschage zijn geen sporen (burchten, mestputjes of haren) gevonden van dassen en deze dieren komen niet voor in de directe omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van dassen wordt als zeer onwaarschijnlijk beschouwd en kan worden uitgesloten. De hermelijn is een biotoopkritische soort en komt met name voor in vochtige open gebieden, zoals weidevogelleefgebied en veengebieden. De hermelijn kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Gevolgen van het plan op verblijfplaatsen en leefgebied van de bunzing, steenmarter en wezel wordt in Hoofdstuk 5 uiteengezet.

Vleermuizen

Uit de bureaustudie is gebleken dat een aantal beschermde vleermuizen voorkomt in de omgeving van het plangebied. Gebouwen vormen in zijn algemeenheid in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Ook vinden bepaalde vleermuissoorten geschikte verblijfplaatsen in bomen.

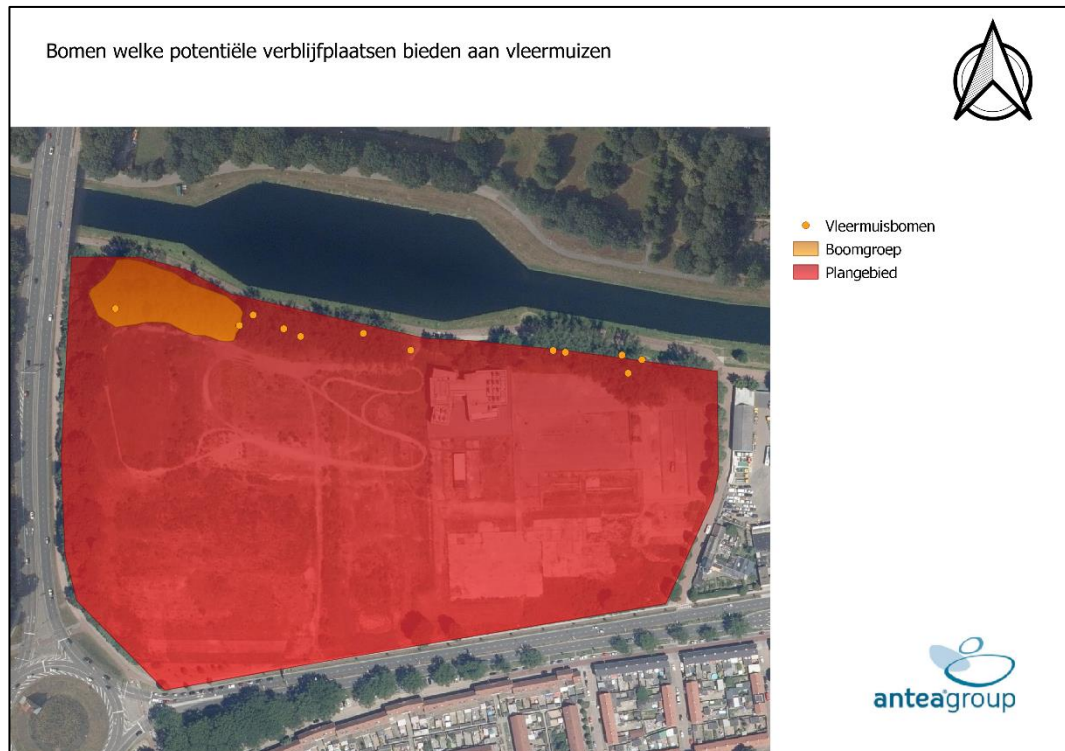
In het plangebied zijn bomen aanwezig met geschikte ruimtes (zoals hollen, gaten of scheuren). Hierdoor zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen niet uit te sluiten. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig welke beïnvloed worden door de werkzaamheden en daardoor zijn alleen verblijfplaatsen in bomen niet uit te sluiten.

Aan de noordzijde van het plangebied staan oude, hoge en brede bomen. Met name de eiken en beuken bevatten diverse mogelijkheden voor vleermuizen (zie Figuur 4.4).

Figuur 4.4. Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen aan de noordzijde van het plangebied.

Figuur 4.5 toont een overzicht van de bomen waar geschikte verblijfplaatsen zijn gevonden op kaart.

Figuur 4.5. Bomen met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen (oranje punten) en een boomgroep waar veel verblijfplaatsen aanwezig zijn (oranje vlak).

Naast de functie als verblijfplaats, hebben de bomen mogelijk ook een functie als vliegroute en/of foerageergebied. Verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes zijn niet uit te sluiten binnen het plangebied.

In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van de ontwikkelingen in het plangebied op eventueel aanwezige vleermuizen uiteengezet worden.

Amfibieën

In het plangebied en de directe omgeving is geen open water aanwezig en dus vinden alpenwatersalamander, boomkikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en vinpootsalamander geen geschikt voortplantingsbiotoop in het plangebied. Daarnaast is het plangebied zeer open, wordt niet voldaan aan biotoopkenmerken en ontbreekt in de directe omgeving geschikt voortplantingswater, derhalve biedt het plangebied daarom geen geschikt landbiotoop voor amfibieën. Het Wilhelminakanaal is niet geschikt voor amfibieën en dus worden ook geen beschermde amfibieën verwacht in de bosschage. Het voorkomen van deze beschermde amfibieën in het plangebied is uitgesloten.

De rugstreeppad is een soort welke wel graag op braakliggende terreinen verblijft. De soort kan zich ingraven in zandgronden en heeft aan ondiepe tijdelijke plassen al voldoende om tot voortplanting te komen. Dergelijk biotoop is in het plangebied aanwezig. De rugstreeppad is waargenomen ten noorden van het plangebied, op circa twee kilometer afstand. Door de tussengelegen bestrating en bebouwing is het onwaarschijnlijk dat de rugstreeppad het gebied kan bereiken. Hiervoor moet de soort tevens het Wilhelminakanaal oversteken. De rugstreeppad

kan vanwege de huidige verspreidingsgegevens en de tussengelegen bebouwing redelijkerwijs worden uitgesloten.

Reptielen

De levendbarende hagedis, muurhagedis en ringslang komen naar voren uit de bureaustudie. Echter, het originele verspreidingsgebied van de muurhagedis zijn enkele oude vestingwerken in het centrum van Maastricht. Overige waarnemingen komen van vaak illegaal uitgezette dieren. Het plangebied bevat geen geschikt biotoop voor muurhagedis. Daarnaast is de muurhagedis op circa 2,5 kilometer van het plangebied waargenomen en kan dus worden uitgesloten.

De levendbarende hagedis is waargenomen ten noorden van het plangebied op circa twee kilometer afstand (dichtstbijzijnde waarneming) (NDFF, 2018). De levendbarende hagedis verspreid zich moeilijk door gebieden met veel versnippering en gezien de hoeveelheid obstakels tussen bovenliggende natuurgebieden en het plangebied wordt de hagedis niet verwacht in het plangebied. Levendbarende hagedis is uitgesloten.

De ringslang is eenmaal waargenomen in 2020 ten zuidwesten van het plangebied. De ringslang leeft in een waterrijk biotoop met voldoende beschutting en watervegetatie. In het plangebied is dergelijk biotoop niet aanwezig. De ringslang is uitgesloten.

Insecten

Uit de bureaustudie komen grote vos, iepenpage, bosbeekjuffer en teunisbloempijlstaart naar boven. Grote vos wordt slechts sporadisch als zwervend dier waargenomen in Nederland en wordt in het plangebied niet verwacht, daarnaast zijn de juiste waardplanten niet- tot sporadisch aanwezig (veldiep). Grote vos is uitgesloten. Voor iepenpage is in het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig en de soort wordt op circa drie kilometer afstand van het plangebied waargenomen (NDFF, 2018). Ook iepenpage is uitgesloten. De bosbeekjuffer komt voor langs rijk begroeide beken welke niet in het plangebied aanwezig zijn. Bosbeekjuffer is uitgesloten.

De teunisbloempijlstaart is in de omgeving van het plangebied aangetroffen in 2019. In het bebouwde gebied zijn rupsen geconstateerd van deze soort. De teunisbloempijlstaart maakt een opmars in Nederland (vermoedelijk door het warme weer) en wordt de laatste jaren op veel plekken gevonden. Het plangebied bevat een bosrand met begroeiing en verruigde vegetatie. Mogelijk komen ook waardplanten voor deze soort op het terrein voor, echter gezien de tijd van het jaar zijn deze niet (goed) zichtbaar. De soort overwintert als pop in de strooisellaag aan bosranden, op open plekken in het bos en in vochtige loofbossen (Vlinderstichting, 2021) Het is om deze reden mogelijk dat de soort voor komt in het plangebied.

Gevolgen van het plan op leefgebied van de teunisbloempijlstaart wordt in Hoofdstuk 5 uiteengezet.

Vissen

Grote modderkruiper komt uit de bureaustudie naar boven. Echter, in het plangebied is geen open water aanwezig. Enkele verdiepingen kunnen water bevatten tijdens natte periodes, maar staan niet in verbinding met watergangen. De grote modderkruiper is uitgesloten.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

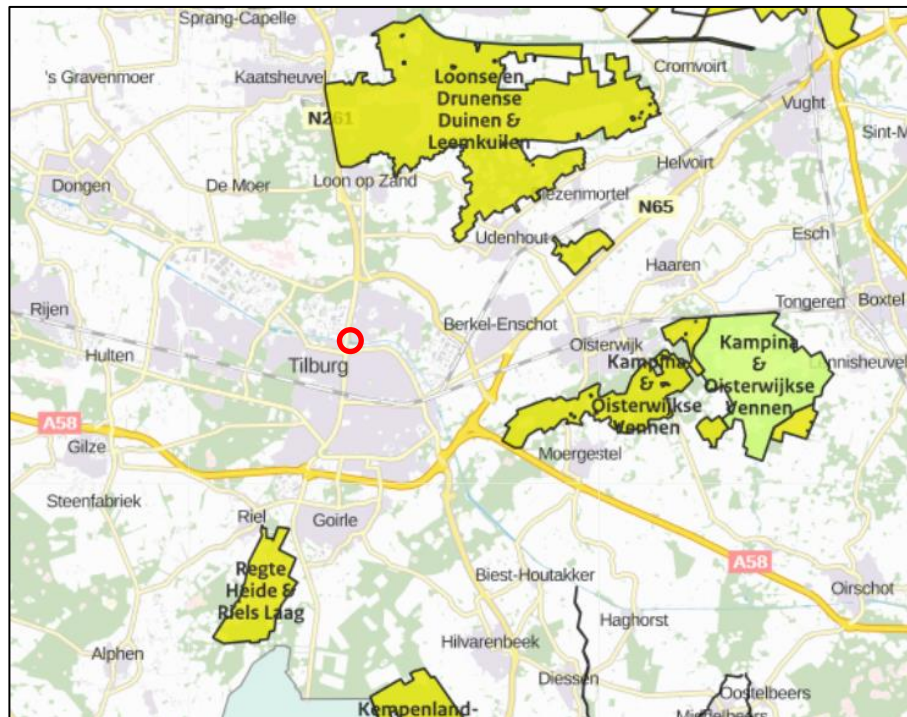
Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemeen voorkomende broedvogels	Artikel 3.1 // Artikel 3.5	Zeer waarschijnlijk	Oude spechtenholen in bomen en enkele nesten waargenomen van lijsters, duiven of mezen (noordzijde).
Vogels met een jaarrond beschermd nest	Artikel 3.1	Mogelijk	Nest aanwezig in westelijke bomenlaan. Het nest kan worden gebruikt door een sperwer of ransuil.
Zoogdieren Marterachtigen	Artikel 3.10	Mogelijk/ waarschijnlijk	Plangebied voldoet aan de biotoopeisen van marterachtigen en meerdere holen aan de voet van bomen zijn aangetroffen. Tevens veel konijnenburchten welke als verblijfplaats kunnen worden gebruikt. Op het terrein is een flinke steenhoop aanwezig welke geschikt is als verblijfplaats.
Zoogdieren Vleermuizen	Artikel 3.5	Nog onduidelijk	Bomen aan de noordzijde bieden veel mogelijkheden tot verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.
Insecten Teunisbloempijlst aart	Artikel 3.5	Mogelijk	De vegetatie, met name langs de bomenlanen, kan geschikte voortplantingsplaatsen bieden aan de teunisbloempijlstaart.

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

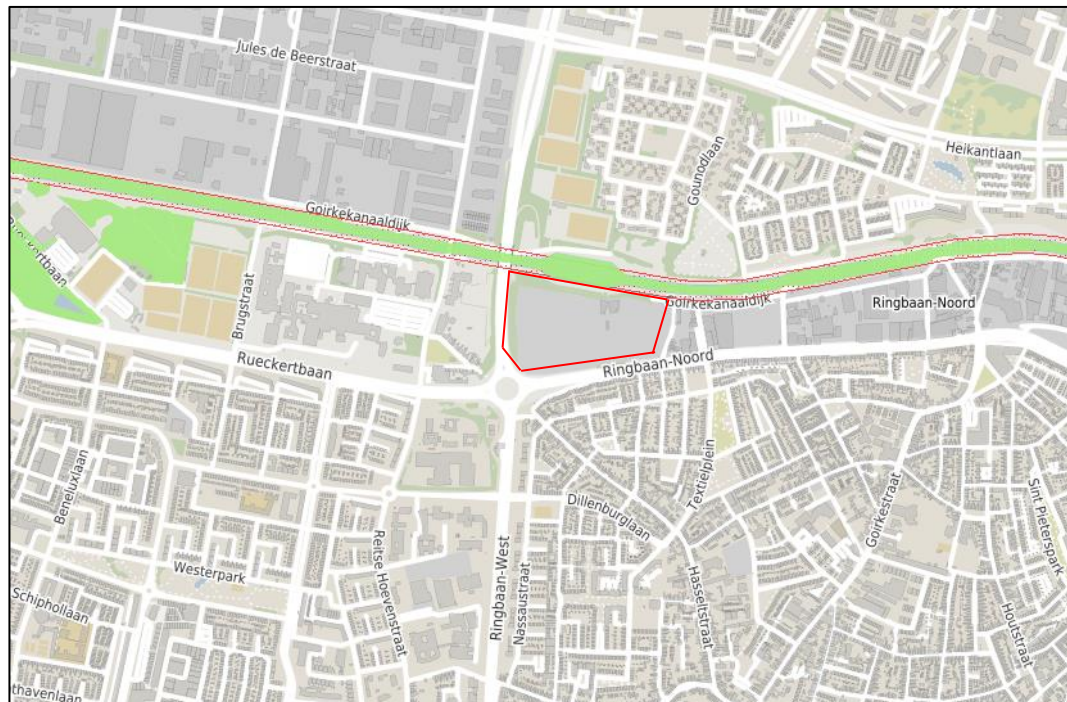
Het plangebied ligt niet in beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen ligt op circa vijf kilometer afstand ten noorden van het plangebied (zie figuur 4.6). Andere Natura 2000-gebieden liggen op vergelijkbaar of grotere afstand tot het plangebied. Effecten op Natura 2000-gebieden worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.6: Ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en de 'Regte Heide & Riels Laag'. Bron: AERIUS Calculator, 2021.

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is op circa 25 meter ten noorden van het plangebied gelegen (zie figuur 4.7). Het betreft het Wilhelminakanaal waar het natuurbeheertype 'N04.02 Zoete Plas' voor is aangewezen.

Figuur 4.7: Natuurnetwerk gebieden (groene vlakken) nabij het plangebied (rood omkaderd). Bron: Kaartbank.Brabant.nl, 2021.

4.3.1 Bescherming van houtopstanden

Binnen het plangebied zijn houtopstanden aanwezig. Aan de noordzijde zijn bomenrijen van meer dan 20 bomen aanwezig en door het gehele plangebied staan sporadisch losstaande bomen. De bosschage bestaat uit o.a. Canadese populieren, beuken en eiken.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

De effecten op beschermde soorten als gevolg van het voornemen, worden per soortgroep getoetst. Enkel de soortgroep in Tabel 4.2 zijn relevant bevonden voor voorliggend plangebied. Derhalve wordt enkel op deze soortgroepen ingegaan:

- Jaarrond beschermde nesten (vogels);
- Algemeen voorkomende broedvogels;
- Zoogdieren (marterachtigen en vleermuizen);
- Insecten (teunisbloempijlstaart).

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

In het gebied is een nest aanwezig welke mogelijk in gebruik is door een vogel met een jaarrond beschermd nest. Het nest is niet groot genoeg om in gebruik te zijn door een grote roofvogel als buizerd of havik. Het naast gelegen terrein is een open gebied met veel verruiging en muizen. Door de sneeuw ten tijde van het terreinbezoek werd duidelijk dat er veel konijnen en muizen in het gebied aanwezig zijn. Een open terrein langs een beschutte bomenlaan is ideaal gebied voor een ransuil. Om deze reden is het goed mogelijk dat het nest in gebruik is of kan worden genomen door een ransuil. Voor deze soorten geldt dat aantasting niet zonder meer toegestaan is. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen van deze soort aanwezig zijn, kan het nest door het voornemen verstoord worden over verloren gaan. Dit is een overtreding van gestelde verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1). Het is daarom van belang om het nest nader te onderzoeken op gebruik door een vogel met een jaarrond beschermd nest.

Nader onderzoek vogels jaarrond beschermd nest

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van het nest in de westelijke bosschage in het plangebied voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Dit dient onderzocht te worden door het nest viermaal te bezoeken volgens het protocol van BIJ12 (buizerd). De (potentiele) jaarrond beschermde nesten mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Onderzoekperiode: maart - juni.

Veldbezoeken: 4.

Tijdstip van dag: In de vroege ochtend of rond de avondschemering. Eenmalig in de nacht in verband met de ransuil.

Vervolg: Indien aanwezig is een ontheffing noodzakelijk en dienen mitigerende- en compenserende maatregelen te worden bepaald.

Algemeen voorkomende broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kapwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie, bomen en begroeide bermen. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden of er dienen soortspecifieke maatregelen getroffen te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

5.2.2 Zoogdieren

Marterachtigen

De bunzing, steenmarter en wezel zijn in het plangebied niet uit te sluiten, omdat veel geschikt biotoop aanwezig is en mogelijke verblijfplaatsen zijn aangetroffen in de bosschage en het omliggende terrein. Deze marterachtigen zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (Artikel 3.10, onderdeel A). Indien de voorgenomen plannen ervoor zorgen dat de marterachtigen hun leefgebieden en verblijfplaatsen verliezen, is dit in overtreding met de gestelde verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Hiervoor is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig.

Het gebruik van het plangebied door deze marterachtigen wordt inzichtelijk gemaakt door het uitvoeren van nader onderzoek (volgens de handreiking kleine marters (Bouwens, 2017) waarbij ook steenmarter is vast te stellen).

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Nader onderzoek marterachtigen

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van de bosschage en omliggend terrein in het plangebied voor de marterachtigen. Dit dient onderzocht te worden door het zoeken naar dieren binnen het foerageergebied en potentiële verblijfplaatsen. De (potentiele) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden. Het nader onderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het protocol uit de handreiking kleine marters (Bouwens, 2017).

Onderzoekperiode:	maart – september.
Veldbezoeken:	Vier veldbezoeken (plaatsen camera's, tweemaal controle en ophalen camera's) gedurende zes weken.
Tijdstip van dag:	N.V.T. Optimaal overdag plaatsen bij daglicht.
Vervolg:	Zoeken naar verblijfplaatsen bij aanwezige dieren.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.5) en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In de bomen is niet zonder nader onderzoek uit te sluiten of deze gebruikt worden als beschermde verblijfplaatsen door vleermuizen. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen en deze worden gekapt, verliezen de bomen hun functie voor de vleermuizen. Een dergelijke aantasting, verstoring en vernietiging is in strijd met de Wet natuurbescherming (artikel 3.5, lid 4).

Vliegroute/foerageergebied

Langs bomen en hoge vegetatie is niet zonder nader onderzoek uit te sluiten of deze gebruikt worden als vliegroute en foerageergebied. Indien daadwerkelijk foerageergebied en vliegroutes aanwezig zijn en deze worden verwijderd, gesloopt of gedempt dan verliezen deze elementen hun functie voor de vleermuizen. Een dergelijke aantasting, verstoring en vernietiging is in strijd met de Wet natuurbescherming (artikel 3.5, lid 4).

Nader onderzoek vleermuizen

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van bomen/hoge vegetatie in het plangebied voor de vleermuizen. Dit dient onderzocht te worden aan de hand van het meest recente vleermuisprotocol uit 2017.
De (potentiele) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Onderzoekperiode:	Mei - oktober
Veldbezoeken:	Veldbezoeken, controle op zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.
Tijdstip van dag:	Afhankelijk van onderzoekperiode tussen een uur vóór zonsondergang tot zonsopkomst.

5.2.3 Insecten

Teunisbloempijlstaart

In het plangebied zijn veel vegetatieve ruigtes ontstaan welke mogelijk waardplanten bevatten voor de teunisbloempijlstaart. Met name de teunisbloemen kunnen groeien op het braakliggende terrein. Doordat de soort in de buurt van het plangebied is waargenomen en steeds vaker wordt waargenomen in Noord-Brabant, kan de soort niet op voorhand worden uitgesloten. Om deze reden is nader onderzoek nodig.

Nader onderzoek teunisbloempijlstaart

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van de vegetatie in het plangebied voor de teunisbloempijlstaart. Dit dient onderzocht te worden door te zoeken naar rupsen op potentiële waardplanten. De (potentiele) voortplantingsplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Onderzoekperiode:	juni - september
Veldbezoeken:	Twee veldbezoeken verspreid over de periode
Tijdstip van dag:	Overdag

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op circa vijf kilometer afstand van het plangebied een Natura 2000-gebied ligt. Alle Natura 2000-gebieden liggen daarmee op een afstand groter dan vijf kilometer waardoor de meeste verstoringseffecten zijn uit te sluiten. Enkel kan een effect ontstaan als gevolg van stikstofdepositie (stikstof via de lucht reikt verder dan alle andere storingsfactoren). Het gaat hierbij om depositie door stikstofuitstoot tijdens de werkzaamheden om verkeer en eventuele andere uitstoot in de toekomstige situatie.

Stikstofdepositie

De uitvoering van de werkzaamheden gaat gepaard met stikstofemissie als gevolg van de inzet van gemotoriseerd materieel voor realisatiewerkzaamheden. Ook is in de toekomstige situatie (gebruiksfase) mogelijk sprake van extra uitstoot. Dit leidt mogelijk tot een toename van stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebied. De mate waarin deze stikstofdepositie een probleem vormt voor deze Natura 2000-gebieden is afhankelijk van de hoogte van de depositiebijdrage, in combinatie met de stikstofgevoeligheid van betreffende gebieden en de mate waarin sprake is van een overbelaste situatie rondom stikstof.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Wij adviseren dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

Indien uit de AERIUS-berekening volgt dat er als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstof depositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In het plangebied is geen NNB-gebied aanwezig. Het Wilhelminakanaal, gelegen ten noorden van het plangebied, is onderdeel van het NNB. Het natuurtype van dit water is N04.02 zoete plas (Kaartbank.Brabant, 2018). Voor de realisatie van het plan is ruimtelijk beslag niet aan de orde.

De provincie Noord-Brabant kent een externe werking. Dit betekent dat het NNB in de omgeving - afhankelijk van de aard en omvang van je project – ook relevant is.

Voor een NNB-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNB-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Het plan heeft geen wezenlijke invloed op belangrijke sleutelfactoren waardoor significante negatieve effecten op de kenmerken en waarden van het aanwezige NNB uitgesloten zijn. Er is geen vermindering van structuurelementen of kwaliteit van deze elementen. Daarnaast gaat ook geen oppervlakte aan NNB-gebied verloren omdat ruimtebeslag niet aan de orde is. De werkzaamheden leiden mogelijk wel tot het verwijderen van beschutting en beschaduwning van het NNB. Het beheertype zoete plas kent aangewezen planten en libellensoorten, waar deze beschaduwing voor van belang is. Echter, tijdens het terreinbezoek is geconstateerd dat hier erg weinig watervegetatie en oeverbegroeiing aanwezig is. Daarnaast is het deel gelegen in een verstoorde omgeving met veel vaarbewegingen. Het Wilhelminakanaal stroomt door een verstoorde gebied en ten hoogte van het plangebied zijn geen beschermde soorten aanwezig welke zijn aangewezen als doelsoort van het NNB. Daarnaast zal ook niet alle vegetatie verdwijnen en worden effecten op het Wilhelminakanaal als gevolg van de werkzaamheden niet verwacht. Negatieve effecten op het NNB zijn uitgesloten.

Let op: Wanneer vleermuissoorten (welke zijn aangewezen als doelsoort van het NNB) de bomenrij gebruiken als vliegroute, kunnen effecten optreden bij het verwijderen en aantasten van de bomenrij.

5.3.3 Bescherming van houtopstanden

Binnen het plangebied zijn houtopstanden aanwezig. Deze liggen binnen de bebouwde kom ('bebouwde kom houtopstanden' (Wet natuurbescherming), voorheen 'bebouwde kom Boswet'), en bestaan uit een bomenrij van meer dan 20 bomen. Ze vallen echter niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, omdat ze binnen de bebouwde kom Houtopstanden zijn gelegen. Losstaande bomen binnen het plangebied kennen deze bescherming ook niet en zijn vrijgesteld wanneer deze geen functie hebben voor beschermde soorten. Een vergunningaanvraag voor de kap van de bomen gaat via de gemeentelijke APV waarbij de eigenschappen van de bomen verzameld dienen te worden (omvang, type, hoogte etc.).

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Overig:

NDFF

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in Tabel C en D van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Vogels die vallen onder artikel 3.5 (Bern bijlage II, Bonn bijlage I) én in Nederland broeden.

Ingekorte lijst van de vogelsoorten van de Conventie van Bern bijlage II. Deze lijst is ingekort. Opgenomen zijn: vogels die volgens de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Nederlandse Fauna serie deel 5 uit 2002) en de Avifauna van Limburg (uit 2006) in Nederland broeden.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Vogels	Appelvink	Grote bonte specht	Purperreiger
	Baardman	Grote gele kwikstaart	Putter
	Beflijster	Grote karekiet	Ransuil
	Bergeend	Grote stern	Rietgors
	Bergfluitier	Grote zilverreiger	Rietzanger
	Bijeneter	Havik	Rode wouw
	Blauwborst	Heggenmus	Roerdomp
	Blauwe kiekendief	Hop	Roodborst
	Boerenwaluw	Huiswaluw	Roodborsttapuit
	Bontbekplevier	Ijsvogel	Roodhalsfuut
	Bonte strandloper	Kerkuil	Rouwkwikstaart
	Bonte vliegenvanger	Klapkester	Sijs
	Boomklever	Klein waterhoen	Slangenarend
	Boomkruiper	Kleine barmsijs	Slechtvalk
	Boompieper	Kleine bonte specht	Smelleken
	Boomvalk	Kleine karekiet	Snor
	Bosrietzanger	Kleine plevier	Sperwer
	Bosruiter	Kleine zilverreiger	Spotvogel
	Bosuil	Kleinst waterhoen	Sprinkhaanzanger
	Braamsluiper	Kluut	Steenuil
	Brandgans	Kneu	Steltkluut
	Bruine kiekendief	Koereiger	Strandplevier
	Buizerd	Koolmees	Taigaboomkruiper
	Casarca	Kortsnavelboomkruiper	Tapuit
	Cetti's zanger	Kraanvogel	Tjiftjaf
	Draaihals	Krekelzanger	Torenvalk
	Duinpieper	Kruisbek	Tuinfluitier
	Dwergmeeuw	Kuifmees	Velduil
	Dwergstern	Kwak	Visarend
	Engelse kwikstaart	Kwartelkoning	Visdief
	Europese kanarie	Lepelaar	Vuurgoudhaan
	Fitis	Matkop	Wespendief
	Fluiter	Middelste bonte specht	Wielewaal
	Geelgors	Nachtegaal	Winterkoning
	Gekraagde roodstaart	Nachtwaluw	Witbandkruisbek
	Gele kwikstaart	Noordse stern	Witte kwikstaart
	Geoorde fuut	Oehoe	Witwangstern
	Glanskop	Oeverloper	Woudaap
	Goudhaan	Oeverpieper	Zeearend
	Grasmus	Oeverwaluw	Zwarte mees
	Graspieper	Ooievaar	Zwarte ooievaar
	Graszanger	Orpheusspotvogel	Zwarte roodstaart
	Grauwe kiekendief	Paapje	Zwarte specht
	Grauwe klauwier	Pestvogel	Zwarte stern
	Grauwe vliegenvanger	Pimpelmees	Zwarte wouw
	Griel	Poelruiter	Zwartkop
	Groene specht	Porseleinhoen	Zwartkopmeeuw
	Groenling		

Tabel B. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bulrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfin
	muurhagedis		gewone dolfin
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfin
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	groenknolorchis		griend,
	kruiwend moerasscherm		spitsdolfijn van gray

	zomerschroeforchis		witte dolfijn
--	--------------------	--	---------------

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	
	Bosparemoervlinder		Aardmuis*
	Bruin dikkopje		Boommarter
	Bruine eikenpage		Bosmuis*
	Donker pimpernelblauwtje		Bunzing**
	Duinparemoervlinder		Damhert
	Gentiaanblauwtje		Das
	Grote paremoervlinder		Dwergmuis*
	Grote vos		Dwergspitsmuis*
	Grote vuurvlinder		Edelhert
	Grote weerschijnvlinder		Eekhoorn
	Iepenpage		Egel*
	Kleine heivlinder		Eikelmuis
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kommavlinder		Gewone zeehond
	Pimpernelblauwtje		Grote bosmuis
	Sleedoorpage		Grijze zeehond
	Spiegeldikkopje		Haas*
	Veenbesblauwtje		Hermelijn**
	Veenbesparemoervlinder		Huisspitsmuis*
	Veenhooibeestje		Konijn*
	Veldparemoervlinder		Molmuis
	Zilveren maan		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Adder		Ree*
	Hazelworm		Rosse woelmuis*
	Levendbarende hagedis		Steenmarter
	Ringslang		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Beekkrombout		Veldmuis*
	Bosbeekjuffer		Veldspitsmuis*
	Donkere waterjuffer		Vos*
	Gevlekte glanslibel		Waterspitsmuis
	Gewone bronlibel		Wezel**
	Hoogveenglanslibel		Wild zwijn
	Kempense heidelibel		Woelrat*
	Speerwaterjuffer	Kevers	Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in

Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel D. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw pazelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwieselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkvioletje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de Tabel (Tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In Tabel E worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel E. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk). De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

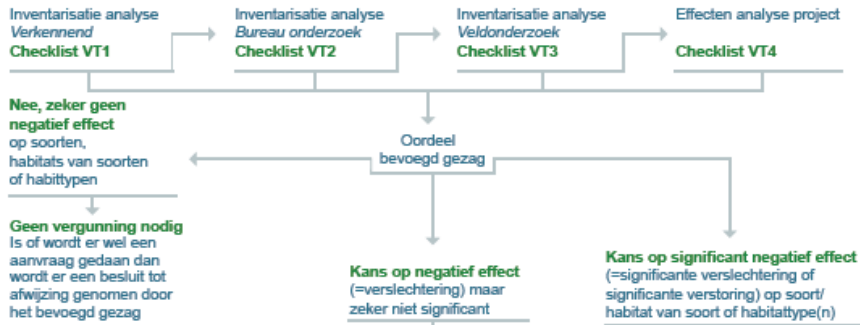
In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

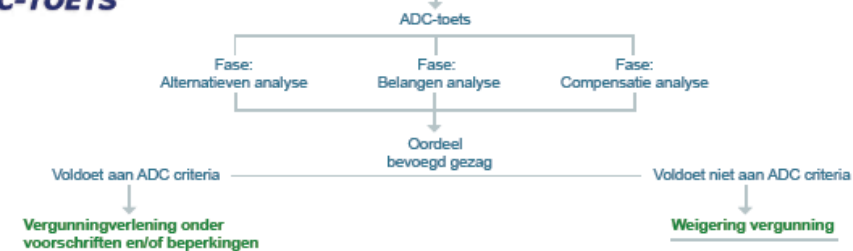
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Natuurtoets

Woningbouw Smariuskade
projectnummer 420657
26 februari 2021 revisie 00
Bouwplan advies Spiertz

Bijlage 2 Inpassing bomenrij - houtwal Willemskwartier Tilburg

Inleiding

In het kader van de gebiedsontwikkeling Willemskwartier in Tilburg zijn binnen de grenzen van dit plangebied diverse stedelijke ontwikkelingen voorzien. Met het oog op zorgvuldige inpassing van deze ontwikkelingen in het gebied worden momenteel diverse gebiedsonderzoeken uitgevoerd. Een van die onderzoeken is een Natuurtoets die in beeld zal brengen welke beschermde natuurwaarden in het gebied mede van invloed kunnen zijn op de planontwikkeling, of die leiden tot vergunningplicht voor bepaalde activiteiten.

Vooruitlopend op de bevindingen uit de Natuurtoets wordt onderstaand een aanzet gegeven voor een discussie over de inpassing van de groenstructuur die de noordelijk grens van het plangebied vormt. Deze groenstructuur, bestaande uit een bomenrij - houtwal, vormt een beeldbepalend element in het gebied en nodigt uit tot inpassing van stedelijke en recreatieve functies. Eventuele natuurwaarden die met het groenelement samenhangen zullen via de Natuurtoets een zorgvuldige plek krijgen in de planvorming.

Samenstelling groenstructuur noord- en westgrens van het plangebied

De noordelijke groenstrook langs het Wilhelminakanaal wordt gedragen door populieren (Canadese populieren (*Populus canadensis spec.*)). De bomen verkeren in een volwassen stadium en hebben een diameter die varieert van circa 40 cm tot > 100 cm (diameter op borsthoogte). Een enkele boom verkeert reeds in verval fase.

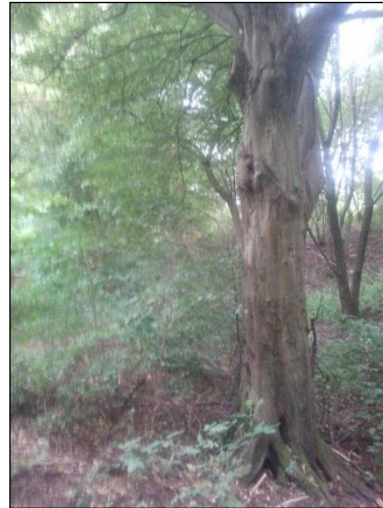
Naast de volgroeide populieren bestaat de groenstrook uit middeloude beuken, jonge bomen (veldesdoorn, Robinia, veldiep) en opslag van boom- en struiksoorten (vlier, Gelderse roos, lijsterbes, meidoorn).

Populieren aspectbepalend in noordelijke beplanting. Beuken in zuidelijke rand

De populierenrij loopt niet over de hele lengte van de groenstrook door. Op ongeveer 1/3, gezien van af het oostelijk begin bij de Merwedestraat, vormen beuken de hoofdboomsoort. Een tweetal beuken loopt het risico om binnen enkele jaren af te sterven als gevolg van schorsbrand (teveel direct zonlicht op de schors). Het merendeel van de beuken in de groenstrook lijkt echter van een goede kwaliteit en vitaliteit met een toekomstverwachting van nog tientallen jaren. Voorwaarde voor het lange termijn behoud van deze beuken is dat ze niet plotseling aan het volle zonlicht worden blootgesteld door bijvoorbeeld het verwijderen van alle omringende beplanting. Een dergelijk omvorming zal altijd gefaseerd en zorgvuldig moeten plaatsvinden.

De westelijke groenstrook bestaat uit een dubbele rij oude inlandse eiken en haagbeuken, die met de opgaande begroeiing van het bermtalud van de Midden-Brabantweg, één groenstrook vormt. Van deze groenstrook vormt de dubbele rij eiken en haagbeuken een oud beplantingselement van meer dan 100 jaar oud.

Pad in verwildeerde laanstructuur. Oude haagbeuk

Mogelijk heeft de bomenrij een relatie met een voormalige oude weg vanuit Hasselt in noordelijke richting (Kraaistraat) (bron: www.regionaalarchief Tilburg.nl/tilburg/historische-plattegronden-van-tilburg).

'Houdbaarheid'

Voor de beplanting langs het kanaal geldt dat naast de natuurwaarden de samenstelling van de beplanting een belangrijk gegeven in de discussie over de toekomstige inrichting en gebruiksfuncties.

De structuur van de beplanting wordt gedragen door populieren (Canadese populieren (*Populus canescens spec.*)) die in een volwassen stadium verkeren. De populieren zullen in een periode van naar schatting 10 à 15 jaar geleidelijk in verval raken, met vallende takken en toenemend risico op windworp als belangrijkste gevolgen van dat verval. Bij één van de bomen (noordzijde) is dit verval reeds ingetreden. De overige boomsoorten in de beplanting, in hoofdzaak beuken, geldt dit verval niet of veel minder. Het merendeel is vitaal en heeft een levensverwachting van meerdere tientallen jaren, en kan worden geïntegreerd in een toekomstvast groenstrook. Naast de beuken is ook sprake van opslag van diverse overige boomsoorten die een rol kunnen vervullen in de beplanting nadat de populieren zijn verdwenen.

Populieren met veel ondergroei van jonge bomen en struiken

Voor de beoogde inpassing van stedelijke en/of recreatieve functies in de groenstructuur is het goed om met het toekomstperspectief van zowel de populieren als de beuken rekening te houden, door bijvoorbeeld te streven naar geleidelijke omvorming van de beplanting, en omvorming te combineren met zorgvuldige afstemming tussen natuur- en gebruiksfuncties.

Voor de beplanting langs de Midden-Brabantweg geldt dat met name de laanstructuur van eiken en haagbeuken in potentie een waardevol element kan vormen in de toekomstige groenstructuur van het Willemskwartier. Het potentieel waardevolle aspect van deze beplanting is op dit moment niet goed zichtbaar aangezien hij onopvallend overgaat in de beplanting op het talud van de Midden-Brabantweg. Daarnaast wordt de laanstructuur aan het zicht onttrokken door de vele struiken en jonge bomen.

Voor de toekomstige inrichting en de visie op gebruik van het hele plangebied, wordt geadviseerd om de potenties te verkennen van inpassing van de laanstructuur van eiken en haagbeuken in de toekomstige groenstructuur en recreatieve structuur van het gebied.

Laanbomen met veel opslag van struiken en jonge bomen

Beschermde natuurwaarden

Indien continuïteit van de beplantingsstructuur langs het kanaal een eis is/wordt vanuit de functionaliteit van het leefgebied voor vleermuizen, dan zal dit leiden tot de eis van geleidelijkheid in de omvorming. Naar verwachting wordt aan een dergelijke eis van geleidelijkheid reeds tegemoetgekomen wanneer wordt gekozen voor handhaving van de aanwezige beuken in de beplanting. Beuken zijn immers gevoelig voor plotselinge blootstelling aan veel licht, en vragen dus om een gefaseerd rooien van de populieren.

Gemeentelijk bomenbeleid

De gemeente Tilburg heeft haar beleid ten aanzien van bomen verwoord in de nota 'Tilburg boomT' (vastgesteld januari 2008). In deze nota is voor het gemeentelijk grondgebied onderscheid gemaakt in hoofdwaarde, nevenwaarde, basiswaarde en ecologische waarde van bomen en boomstructuren. Daarnaast is het beleid ten aanzien van monumentale bomen beschreven en wordt ingegaan op inpassing van bomen in bouwprojecten en vergunningverlening.

Van de beplanting in en rond het plangebied van Willemskwartier is alleen de groenstructuur langs de Midden-Brabantweg aangeduid met 'hoofdwaarde'. Deze aanduiding geeft aan dat de beplanting een hoge waarde heeft (op stadsniveau) en dat deze waarde in plannen zorgvuldig moet worden meegewogen. Gezien de koppeling van de aanduiding 'hoofdwaarde' aan de doorgaande weg, zal de bescherming in eerste instantie zijn gericht op de beplanting direct grenzend aan de weg en op de taluds aan weerszijden van de weg. Deze vormt echter één geheel met de aangrenzende opgaande bomen onderaan het talud (zijde Willemskwartier), zodat deze bomen kunnen worden beschouwd als onderdeel van de beschermde groenstructuur als 'hoofdwaarde'.

De noordelijke groenstructuur langs het kanaal valt in de categorie 'basiswaarde', hetgeen betekent dat de bomen van belang zijn voor meer lokaal niveau (wijk, buurt, straat). Bomen in deze categorie zijn beschermd volgens de regels van zorgvuldigheid, maar zonder grote inspanningen ten behoeve van esthetische kwaliteit of bovenwijkse belangen.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 20606920
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.